

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Wstęp

Author: Agata Bryłka

Citation style: Bryłka Agata. (2016). Wstęp. W: A. Bryłka, T. Kałuski, M. Korbaś (red.), "Władza a społeczeństwo" (S. 7-8). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Wstęp

Z nieukrywaną satysfakcją oddajemy w ręce Czytelnika tom będący efektem wieloaspektowego spojrzenia na problem związany z relacją zwrotną władza – społeczeństwo. Zebrane artykuły są rezultatem doświadczeń młodych badaczy reprezentujących ośrodki naukowe z całego kraju oraz dyscypliny w obrębie szeroko pojętych nauk humanistycznych i społecznych.

Przedstawione w monografii relacje władzy i społeczeństwa może uosabiać ukazana na okładce postać Lewiatana. Wizerunek ten pochodzi z karty tytułowej jednego z pierwszych traktatów filozoficznych poruszających wspomnianą tematykę, pracy autorstwa Tomasza Hobbesa pt. *Lewiatan, czyli materia, forma i władza państwa kościelnego i świeckiego*, która została wydana po raz pierwszy w 1651 r. Tytułowy Lewiatan jest uosobieniem państwa powstającego na skutek ustanowienia władzy suwerennej. Władza, zarówno świecka, jak i religijna, oparta jest na powszechnej umowie społecznej i ma charakter absolutny. Wyraża to widniejąca nad głową postaci sentencja: *Non est potestas super terram, quae comparetur ei* (Nie ma na ziemi siły wobec niego).

Prowadzi nas to w kierunku rozważań nad istotą władzy, jej źródłami, rodzajem i strukturą aparatu władzy zarówno w odniesieniu do czasów współczesnych, jak i minionej rzeczywistości. Postawiona powinna zostać również kwestia legitymizacji oraz opozycji wobec podmiotu sprawującego władzę, a także formy konfliktu społecznego i jego regulacji – poddani czy obywatele. Legitymizacja i opozycja, które uważane są za zbiorowe reakcje na sprawowanie władzy uznawanej przez społeczne normy sprawiedliwości, traktowane być mogą jako zjawiska przeciwstawne. Ważna jest tu sfera z zakresu ideologii władzy, która służyła zawsze do jej legitymizacji i budowania jej obrazu wobec społeczeństwa. Opozycję wobec istniejących ośrodków władzy można przedstawić jako wynik działań podejmowanych przez zbiorowość uciskanych, w której istnieje rozległa struktura komunikacyjna, świadomość niesprawiedliwego traktowania oraz pragnienie odwetu za wyzysk.

W niniejszej publikacji zaprezentowano następujące grupy tematyczne: 1. Władza a społeczeństwo, 2. Charakter władzy w ujęciu socjologicznym i filozoficznym, 3. Społeczeństwo a władza – sposoby kontroli władzy przez społeczeństwo. Na wymienione w tym miejscu problemy badawcze trzeba spojrzeć przez pryzmat różnych nauk i dyscyplin, które dostarczają pełen, charakterystyczny dla siebie zespół metod i swoisty warsztat badawczy. Zostały zatem wykorzystane doświadczenia badawcze z zakresu filozofii, historii, socjologii i politologii. Pozwala to na scharakteryzowanie struktury aparatu władzy, jej przeobrażeń i relacji ze społeczeństwem.

*Agata Bryłka
Tomasz Kałuski
Małgorzata Korbaś*